

Høringsvar - Karriereveiledningsutvalgets sluttrapport NOU 2016: 7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn

Ungdommens Fylkesting i Buskerud støtter Karriereveiledningsutvalgets sluttrapport om rådgivning og karriereveiledning for individ og samfunn.

Ungdommens Fylkesting i Buskerud, BUFT, har over lengre tid jobbet med rådgivning og karriereveiledning, både innad i Ungdommens Fylkesting, og i et regionsamarbeid gjennom ØstsamUng (Østlandssamarbeidets ungdomsnettverk), der åtte fylker er representert. Høringssvaret er basert på dette arbeidet.

Digital plattform for veiledning

Ungdommens Fylkesting i Buskerud er svært fornøyd med at utvalget tar til orde for en nasjonal, digital rådgivningstjeneste. Elevtjenesten i Buskerud har vært en pådriver i dette arbeidet, der elever ved skolene kan stille spørsmål og få svar av skolehelsetjeneste, rådgivningstjeneste og administrasjon ved de ulike skolene, blant annet i chat. Chat er en kommunikasjonsform som er velkjent for elevene, og vi håper på en videreutvikling av denne plattformen, samt overføring til andre skoler. I tillegg kan man se et utvalg ofte stilte spørsmål (med svar) for å spare tid.

En nasjonal plattform kan avlaste noe av trykket ved de enkelte skolene. Eksisterende tjenester som ung.no bør videreutvikles og markedsføres slik at de er velkjent for alle fra ungdomsskole til VGO. Ikke alle elever vil nødvendigvis trenge personlig oppfølging av rådgivningstjenesten, og en slik digital tjeneste kan hjelpe og bistå mange flere elever enn direkte oppfølging fra rådgivere. Det er også et gode at en slik digital rådgivningstjeneste kan sørge for lik behandling og objektive råd.

Kvalitetsrammeverk

Ungdommens Fylkesting er enig i at det også bør utvikles et rammeverk for rådgivere. Vi ser med bekymring på dagens praksis der rådgivernes kompetanse i stor grad er overlatt til tilfeldighetene. I Buskerud er dette i ferd med å bedre seg ved at det har vært et økt fokus på dette, men tilbakemeldinger fra BUFTs samarbeidspartnere viser at dette ikke på langt nær er godt nok. Mye overlates fortsatt til tilfeldighetene hva gjelder kompetansen disse rådgiverne har, og det virker tilsvarende tilfeldig hva slags rådgivning elevene får. Økte krav til rådgivernes kompetanse vil forhåpentligvis bedre dette, og sikre at elever får lik og riktig informasjon.

Kompetansekrav: BUFT er oppmerksom på at det nå finnes en bachelorutdanning for rådgivere. Det har vært noe uenighet i BUFT om det er nødvendig med høyere utdanning for å kunne gi kvalifiserte og gode råd, men flertallet mener at dette er en god ide. Vi mener at dette kan løfte statusen ved yrket, og igjen sikre lik behandling og bedre kvalitet på rådgivningen for alle elever.

Karriereveileder og stillinger

BUFT er enig i at det bør være fylkeskommunale/regionale ansatte i hele stillinger, i stedet for at rådgivere/karriereveiledere ansettes i mindre stillingsbrøker. BUFT ønsker at rådgiverne ansettes av fylket sentralt og ikke ved de videregående skolene som i dag, selv om de fortsatt har sin arbeidsplass ved skolene. Slik kan rådgivningstjenesten driftes som et team der de har tettere kontakt seg i mellom, og kan drive erfarings- og kompetanseutveksling på en mye tettere måte enn i dag. Rådgiverne kan ansattes i fulle stillinger, og heller å bistå flere skoler ved behov, eller dersom skoler ikke har behov for fulle rådgiverstillinger. Vi tror dette er viktig for å sikre gode stillingsbestemmelser for karriereveiledere og rekrutteringen av disse.

Faget utdanningsvalg

BUFT støtter forslaget om at lærere som skal undervise i Utdanningsvalg må ha gjennomført kurs eller ha en form for kompetanse for å kunne undervise i faget.

BUFT ønsker også å understreke at det fortsatt stadig kommer tilbakemeldinger til oss om at tiden avsatt til utdanningsvalg fortsatt ofte benyttes av lærere til å ta igjen etterslep i andre fag. Dette er BUFT sterkt kritisk til, og det må finnes klageordninger for elever der man kan gjøre tilsynsmyndigheter oppmerksomme på urettmessig bruk av tiden til rådighet i dette faget.

Progressiv rådgivningstjeneste på ungdomstrinn og VGO

BUFT ønsker å ta til ordet for en trinnvis innføring av rådgivningstjeneste på ungdomsskoler og i VGO. Med dette menes at man starter rådgivning i 8. klasse og på VG1, for så å øke mengden rådgivning gradvis frem mot 10. klasse og VG3. Dette for å sikre at elever kan foreta riktige fagvalg underveis. Dersom rådgivningen/karriereveiledningen bare kommer inn det siste året når man skal velge skoler og studieretninger, kan elever oppleve å ha valgt feil oppbygning av studieforløpet underveis.

Yrkesfagene

BUFT stiller seg bak forslaget om at elever ved yrkesfagene og lærlinger gis tilgang til rådgivningstjenesten og karriereveiledning, på lik linje med øvrige elever i VGO.

Objektiv rådgivning

Ungdommens Fylkesting i Buskerud ønsker at det vektlegges en objektiv og fordomsfri rådgivnings- og karriereveiledningstjeneste, basert på elevenes ønsker og samfunnets behov for kompetanse.

Det rapporteres fortsatt om rådgivere som fraråder internasjonal utveksling, eller gir råd basert på karakterer, eller kjennskap til at elevene er «skolelei», fremfor hvilke utdanningsvalg og studieretninger som faktisk interesserer eleven, eller svarer til samfunnets behov. Dette er en samfunnsfiendtlig innstilling som raskt må ryddes opp i.

Tilgjengelighet, kompetanse og kvalitet

Dette er de tre grunnpilarene som kan sikre en god karriereveiledningstjeneste.

Dette er viktig fordi en av tilbakemeldingene til BUFT mens vi har jobbet med dette var at:

«(om Rådgivere:) *Vi vet ikke hvem de er, hvor de er, eller hva de kan hjelpe oss med.*»

Et av tiltakene bør være at rådgiverne ved alle skoler presenteres for hver klasse ved skolestart, eller ved et plenums møte i starten av skoleåret, og at informasjon gjøres tilgjengelig over digitale skjermer på skolene.

Utdanningsmesser

Det ligger mye god informasjon på utdanningsmessene. Samtidig ser vi at mange ungdommer synes det er vanskelig å finne relevant informasjon, samt at forberedelser i forkant av messene og tid nok mens man er der er utslagsgivende for utbytte. Her kunne rådgivere vært på banen og hjulpet elevene med å se potensiale i messen, og kommet med konkrete tips og råd til hvordan man får størst mulig utbytte av en slik dag.

Midler

Ved en slik satsning og nye krav til kompetanse må det nødvendigvis følge midler med kravene. Budsjettforslag i Buskerud foreslås det massive kutt blant annet i sektor for VGO, og det er naturlig å anta at dersom en slik ordning innføres uten øremerkede midler, vil det føre til videre kutt andre steder. Dersom forslagene til kutt gjennomføres, vil det uansett ikke være så mange valg for elevene å foreta, da nesten alle studieforbredende linjer fra MDD til idrett, samt kunst og håndverk foreslås nedlagt eller omgjort til studiespesialiserende, og tilsvarende for yrkesfagene; at man bare vil tilby et minimum av kjernetilbud. Vi ser derfor at ytterligere krav vil føre til enda større kutt i skoletilbudet, og det er viktig at regjeringen sørger for at det ikke skjer.

Foreldre og foresatte

BUFT ser at foreldre og foresatte er en stor kilde til råd og karriereveiledning for skoleelever. Vi ber derfor om at det sørges for at også foreldre og foresatte inkluderes i planen, og gir god, objektiv og innsiktsfull informasjon om utdanningsvalg og karrieremuligheter. Mange foreldre fraråder ungdom for eksempel yrkesfag på bakgrunn av fordommer og mangelfull kunnskap. En mulighet for foresatte til å informere seg kan derfor være et nyttig redskap.

Elektronisk signert
Styret og Ungdomspanelet

På vegne av

Ungdommens Fylkesting i Buskerud.

